

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวางแผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ให้บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดในการดำเนินงาน นั้นสิ่งหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญคือข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำเป็นต้องจัดหาให้ได้อย่างเพียงพอ สำหรับการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร และแก้ไขปัญหาคอขวดโดยการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรสายอาจารย์ นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นพื้นฐานอย่างเพียงพอ และที่ผ่านมามีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีอยู่น้อย และขาดความทันสมัย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เพื่อให้ได้ซึ่งผลสรุป และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนพัฒนาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ให้สามารถดำเนินงานบรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ 5 ด้านคือ ภาระงานสอน ภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย ภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ ภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบเวลาที่อาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ใช้ในการปฏิบัติภาระงานด้านต่างๆ
3. เพื่อเปรียบเทียบภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกตาม ตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้คือ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ประจำที่ปฏิบัติงานสอนทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ในคณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ (โดยไม่รวมอาจารย์ที่สอนประจำในโรงเรียนสาธิต) ในปีการศึกษา 2526 จำนวนรวมทั้งสิ้น 214 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

2.1 เกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้นโดยศึกษาเกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเคยมีผู้เสนอไว้ รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 11 ท่าน เพื่อสรุปสร้างเกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เกณฑ์การคำนวณภาระงานเกี่ยวกับงานสอน งานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย งานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ งานบริหารทางวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2.2 แบบสำรวจภาระงานของอาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้นโดยนำแบบสำรวจปริมาณงานอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปริมาณงานของอาจารย์ประจำในปีการศึกษา 2523 มาปรับปรุงให้เหมาะสม และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นข้อมูลสถานะภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ และส่วนที่เป็นรายละเอียดภาระงานด้านต่างๆ ที่อาจารย์แต่ละคนปฏิบัติในปีการศึกษา 2526

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติดังนี้ คือ

1. นำข้อมูลภาระงานของอาจารย์จากแบบสำรวจในส่วนของงานสอน งานบริหาร และธุรการในมหาวิทยาลัย งานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ คูณด้วยเกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่จัดสร้างขึ้นสำหรับภาระงานนั้นๆ เพื่อคำนวณหาจำนวนชั่วโมงที่อาจารย์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ

2. วิเคราะห์จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานของอาจารย์ในภาระงานด้านต่างๆ ของอาจารย์แต่ละคณะวิชา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

3. เปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานด้านต่างๆ ของอาจารย์ในแต่ละคณะวิชา โดยใช้การร้อยละ (Percentage)

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจำนวนชั่วโมงการปฏิบัติงานในภาระงานด้านต่างๆ ของอาจารย์แต่ละคณะวิชา จำแนกตาม ตำแหน่งทางวิชาการ ภูมิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffé)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดสร้างเกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลภาระงานของอาจารย์ชั้นคณบดี สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้คือ

เกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

เกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นเกณฑ์การกำหนดชั่วโมงปฏิบัติงานสำหรับลักษณะงานในภาระงานต่างๆ ของอาจารย์ จัดสร้างขึ้นโดย การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข้อกำหนด และเกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ ที่ได้เคยมีผู้นำเสนอไว้ก่อนแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ร่วมกับข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับเกณฑ์ในการคำนวณจำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ของอาจารย์ ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงจัดสร้างเกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเกณฑ์ที่จัดสร้างขึ้นประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้คือ

1. ลักษณะงานที่นำมาคำนวณภาระงานของอาจารย์ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการแบ่งลักษณะงานต่างๆ ของอาจารย์ ออกเป็นกลุ่มตามภาระงานของอาจารย์ 5 ด้าน ประกอบด้วย งานสอน งานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย งานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ งานบริการทางวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (รายละเอียดปรากฏอยู่ในบทที่ 3 หน้า 40-42)

2. เกณฑ์การกำหนดชั่วโมงปฏิบัติงานสำหรับงานต่างๆ ประกอบด้วย ข้อกำหนดพื้นฐานต่างๆ สำหรับการคิดจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานให้กับงานลักษณะต่างๆ ซึ่งจะเป็นงานในภาระงานด้าน งานสอน งานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย และงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ (รายละเอียดปรากฏในบทที่ 3 หน้า 42-46)

3. เกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ เป็นตารางแสดงจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานของงานลักษณะต่างๆ ในภาระงานของอาจารย์ทั้ง 5 ด้านดังกล่าวแล้วในข้อ 1 (รายละเอียดปรากฏในบทที่ 4 หน้า 52-58)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาระงานของอาจารย์

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ (ร้อยละ 59.30) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท (ร้อยละ 76.20) และมีประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากรระหว่าง 6-10 ปี (ร้อยละ 40.20) แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละคณะวิชาพบว่า อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ และอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ (ร้อยละ 53.30 และร้อยละ 83.30 ตามลำดับ) อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ครึ่งหนึ่งมีตำแหน่งทางวิชาการ เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ร้อยละ 50.00) ในด้านวุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า อาจารย์ทั้งคณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 72.20, ร้อยละ 75.00 และร้อยละ 81.90) ส่วนประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร นั้นพบว่า อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์มีประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากรระหว่าง 1-5 ปี (ร้อยละ 47.20)

2. เกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานต่อสัปดาห์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ พบว่า

2.1 จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมของอาจารย์ทั้งหมดโดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 42.62 ชั่วโมง โดยใช้เวลาเพื่อการปฏิบัติงานในภาระงานสอน 27.18 ชั่วโมง (ร้อยละ 63.17) ภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย 8.46 ชั่วโมง (ร้อยละ 19.85) ภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ 6.25 ชั่วโมง (ร้อยละ 14.67) ภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม 0.61 ชั่วโมง (ร้อยละ 1.43) และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 0.11 ชั่วโมง (ร้อยละ 0.26)

2.2 จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมของอาจารย์คณะอักษรศาสตร์โดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 40.49 ชั่วโมง แบ่งเป็นเวลาสำหรับปฏิบัติงานในการะงานสอน 27.77 ชั่วโมง (ร้อยละ 68.58) ภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย 7.45 ชั่วโมง (ร้อยละ 18.40) ภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ 4.52 ชั่วโมง (ร้อยละ 11.16) ภาระงานบริการทาง วิชาการแก่สังคม 0.56 ชั่วโมง (ร้อยละ 1.38) และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 0.19 ชั่วโมง (ร้อยละ 0.47)

2.3 จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์โดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 57.92 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นเวลาสำหรับการปฏิบัติงานในการะงานสอน 29.43 ชั่วโมง (ร้อยละ 50.81) ภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย 16.39 ชั่วโมง (ร้อยละ 28.30) ภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ 10.51 ชั่วโมง (ร้อยละ 18.15) ภาระงานบริการทาง วิชาการแก่สังคม 1.49 ชั่วโมง (ร้อยละ 2.57) และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 0.10 ชั่วโมง (ร้อยละ 0.17)

2.4 จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ โดยเฉลี่ยสัปดาห์ ละ 34.20 ชั่วโมง แบ่งเป็นเวลาสำหรับการปฏิบัติงานในการะงานสอน 24.81 ชั่วโมง (ร้อยละ 72.54) ภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย 3.98 ชั่วโมง (ร้อยละ 11.64) ภาระงาน วิจัยและงานเขียนทางวิชาการ 5.36 ชั่วโมง (ร้อยละ 15.67) ภาระงานบริการทางวิชาการ แก่สังคม 0.04 ชั่วโมง (ร้อยละ 0.12) และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 0.01 ชั่วโมง (ร้อยละ 0.03)

3. รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในการะงานต่างๆ ของอาจารย์มหา- วิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ พบว่า

3.1 เกี่ยวกับภาระงานสอน อาจารย์ทั้งหมดส่วนใหญ่รับผิดชอบสอนโดยเฉลี่ย ภาคการศึกษาละ 2 รายวิชา จำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยภาคการศึกษาละ 4 หน่วยกิต อาจารย์คณะ อักษรศาสตร์ รับผิดชอบสอนเฉลี่ยภาคการศึกษาละ 3 รายวิชา จำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยภาคการศึกษา ละ 3 หน่วยกิต อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์รับผิดชอบเฉลี่ยภาคการศึกษาละ 2 รายวิชา จำนวน หน่วยกิตเฉลี่ยภาคการศึกษาละ 5 หน่วยกิต ส่วนอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์รับผิดชอบสอนเฉลี่ย ภาคการศึกษาละ 2 รายวิชา จำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยภาคการศึกษาละ 4 หน่วยกิต นอกจากนี้ยัง พบว่า โดยเฉลี่ยอาจารย์ทั้งหมดใช้เวลาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาระงานสอนต่างๆ ใน 1

สัปดาห์ดังนี้ ใช้เวลาสอนในชั้นเรียน 5.54 ชั่วโมง เตรียมสอน 11.76 ชั่วโมง ตรวจงาน
นักศึกษา 4.34 ชั่วโมง ออกข้อสอบ 0.53 ชั่วโมง ตรวจข้อสอบและให้เกรด 2.19 ชั่วโมง
ให้คำปรึกษาทางวิชาการในวิชาที่สอนแก่นักศึกษา 1.36 ชั่วโมง ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 0.97
ชั่วโมง อ่านวิทยานิพนธ์ก่อนสอบ 0.37 ชั่วโมง และนิเทศการศึกษา 0.13 ชั่วโมง และเมื่อ
พิจารณารายละเอียดในแต่ละคณะวิชาพบว่า ชั่วโมงปฏิบัติงานต่างๆ ดังกล่าวมาของอาจารย์ใน
คณะวิชาทั้ง 3 คณะ ส่วนใหญ่ใกล้เคียงกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยของอาจารย์ทั้งหมด
ยกเว้นคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งอาจารย์มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงาน ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอ่านวิทยา-
นิพนธ์สูงมาก (2.16 และ 0.93 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) คณะอักษรศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์
ซึ่งไม่มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา

3.2 ในคณาธิการงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์ทั้งหมด
โดยเฉลี่ย 1 สัปดาห์ใช้เวลาปฏิบัติงานบริหารหรือธุรการ 7.73 ชั่วโมง งานอาจารย์ที่ปรึกษา
0.48 ชั่วโมง และงานที่ปรึกษาชมรมกิจกรรมนักศึกษา 0.25 ชั่วโมง สำหรับอาจารย์ในแต่ละ
คณะวิชาพบว่า โดยเฉลี่ย 1 สัปดาห์ อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ใช้เวลาปฏิบัติงานบริหารหรือธุรการ
6.78 ชั่วโมง งานอาจารย์ที่ปรึกษา 0.40 ชั่วโมง งานที่ปรึกษาชมรมกิจกรรมนักศึกษา 0.27
ชั่วโมง อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ใช้เวลาปฏิบัติงานบริหารหรือธุรการ 15.28 ชั่วโมง งาน
อาจารย์ที่ปรึกษา 0.59 ชั่วโมง งานที่ปรึกษาชมรมกิจกรรมนักศึกษา 0.52 ชั่วโมง และอาจารย์
คณะวิทยาศาสตร์ใช้เวลาปฏิบัติงานบริหารหรือธุรการ 3.47 ชั่วโมง งานอาจารย์ที่ปรึกษา 0.47
ชั่วโมง และงานที่ปรึกษาชมรมกิจกรรมนักศึกษา 0.04 ชั่วโมง

3.3 ภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ พบว่าอาจารย์ทั้งหมดโดยเฉลี่ย
1 สัปดาห์ใช้เวลาทำงานวิจัย 3.29 ชั่วโมง และเขียนงานทางวิชาการ 2.97 ชั่วโมง โดย
อาจารย์แต่ละคณะวิชาพบว่า โดยเฉลี่ย 1 สัปดาห์ อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ใช้เวลาทำงานวิจัย
1.43 ชั่วโมง งานเขียนทางวิชาการ 3.09 ชั่วโมง อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ใช้เวลาทำงาน
วิจัย 6.46 ชั่วโมง งานเขียนทางวิชาการ 4.05 ชั่วโมง ส่วนอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ใช้เวลา
ทำงานวิจัย 3.34 ชั่วโมง และงานเขียนทางวิชาการ 2.02 ชั่วโมง นอกจากนี้ พบว่าจำนวน
อาจารย์ที่ทำการวิจัยทั้งสิ้น 59 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 ของอาจารย์ทั้งหมด โดยในคณะอักษร
ศาสตร์มีอาจารย์ที่ทำการวิจัย 13 คน (ร้อยละ 14.40) คณะศึกษาศาสตร์ 32 คน (ร้อยละ
61.50) และคณะวิทยาศาสตร์ 24 คน (ร้อยละ 33.30) และส่วนใหญ่อาจารย์แต่ละคณะวิชา

จะทำการวิจัยดุษฎี 1 เรื่อง

3.4 ภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 72 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 ของอาจารย์ทั้งหมด โดยในคณะอักษรศาสตร์มีอาจารย์ที่ปฏิบัติงานบริการทางวิชาการแก่สังคม จำนวน 20 คน (ร้อยละ 22.20) คณะศึกษาศาสตร์มีจำนวน 46 คน (ร้อยละ 88.50) ส่วนคณะวิทยาศาสตร์มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 8.30)

3.5 ภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 ของจำนวนอาจารย์ทั้งหมด โดยมีอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ปฏิบัติงานด้านนี้ 12 คน (ร้อยละ 13.30) คณะศึกษาศาสตร์มีจำนวน 5 คน (ร้อยละ 9.60) ส่วนคณะวิทยาศาสตร์มีเพียง 1 คน (ร้อยละ 1.40)

4. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำแนกตาม ตำแหน่งทางวิชาการ วิทยการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร

4.1 การเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ของอาจารย์ทั้งหมด

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้านของอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย ภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ ภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม ภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานสอนไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า ในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ รองศาสตราจารย์มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานไม่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่นๆ ในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ ภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์ ต่างมีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ แต่ชั่วโมงปฏิบัติงานของทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์ ไม่ต่างกัน ส่วนในภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รองศาสตราจารย์มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ โดยทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ มีชั่วโมงปฏิบัติงานไม่ต่างกัน

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้านของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานสอนภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า ในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวม นั้นอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท กับอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนชั่วโมงไม่ต่างกัน

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้านของอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนในมหาวิทยาลัยศิลปากรต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ ภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานอื่นไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า ในทุกภาระงานที่มีความแตกต่างกัน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จะมีชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-5 ปี โดยอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-5 ปี มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานไม่ต่างกัน

4.2 การเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ของอาจารย์คณะอักษรศาสตร์

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเคียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้าน ของอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการแตกต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย ภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานอื่นไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า ในภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม ไม่ปรากฏความแตกต่างระหว่างกลุ่มใด ส่วนในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ แต่รองศาสตราจารย์มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานไม่ต่างกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรืออาจารย์ และในภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นั้นรองศาสตราจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ โดยทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานไม่ต่างกัน

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเคียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้าน ของอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่ไม่ต่างกับอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ในขณะที่อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ก็มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมไม่ต่างกัน

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเคียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้าน ของอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ที่มีประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากรต่างกัน พบว่า ไม่มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานใด มีความแตกต่างกัน

4.3 การเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเคียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้าน ของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่างกัน พบว่า

จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า รองศาสตราจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการมากกว่าอาจารย์ แต่ไม่ต่างกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในขณะที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ก็มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานดังกล่าวนี้ไม่ต่างกัน

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้าน ของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัน พบว่า ไม่มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานใด มีความแตกต่างกัน

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้าน ของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ที่มีประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากรต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-5 ปี โดยที่อาจารย์ทั้ง 2 กลุ่มหลัง มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมไม่ต่างกัน

4.4 การเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้าน ของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานสอน และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานอื่นไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า ในภาระงานสอน และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวม รองศาสตราจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ แต่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์มีชั่วโมงปฏิบัติงานไม่

ต่างกัน ส่วนในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ แต่ไม่ต่างกับผู้ช่วยศาสตราจารย์

4.4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเคียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้านของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัยมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท แต่ไม่ต่างกับอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ในขณะที่อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทกับอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานนี้ไม่ต่างกัน

4.4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเคียวของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงาน 5 ด้านของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ที่มีประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัย ศิลปากรต่างกัน พบว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ มากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-5 ปี แต่ไม่ต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี ในขณะที่อาจารย์ทั้ง 2 กลุ่มหลัง มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานนี้ไม่ต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานด้านต่างๆ

1.1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ในปีการศึกษา 2526 ซึ่งพบว่าโดยเฉลี่ยอาจารย์มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติ

งานในภาระงานต่างๆ รวม 42.62 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จะเห็นว่า จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมนี้ใกล้เคียงกับ จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2521 ที่ประกอบ คุณารักษ์ ได้ทำการศึกษาไว้ ซึ่งเท่ากับ 44.99 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และยังใกล้เคียงกับ จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมของอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2519 ที่ สมชาย ทยานยง และชนิกา ศิลปอนันต์ ทำการศึกษาไว้ คือ 40.06 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือในปีการศึกษา 2523 ที่ วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และคณะ ได้ทำการศึกษาไว้ คือ 38 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จึงพอจะสรุปได้ว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานต่อสัปดาห์ อยู่ในเกณฑ์ปกติ เมื่อเทียบกับอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาอื่นในประเทศ แต่จะพบว่าจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร ดังกล่าวนี จะอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ดังจะเห็นได้จาก จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานของอาจารย์ใน State University of New York at Buffalo ในปี ค.ศ.1969 ที่อาจารย์ในตำแหน่งทางวิชาการต่างๆ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยระหว่าง 54.90-57.80 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ทอมสัน ที่กล่าวว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรปฏิบัติงานระหว่าง 50-60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (Thompson, 1971: 4 อ้างถึงใน Pragob Kunark, 1981: 166)

1.2 เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานของอาจารย์ในแต่ละภาระงาน ก็จะพบว่า อาจารย์ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการะงานสอน ซึ่งใช้เวลาถึง 27.18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือเท่ากับร้อยละ 63.77 ของเวลาปฏิบัติงานทั้งหมดใน 1 สัปดาห์ ในจำนวนชั่วโมงสำหรับภาระงานสอนนี้เป็นจำนวนชั่วโมงสอนตามตารางสอน 5.54 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ พบว่า ใกล้เคียงกับจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ในปีการศึกษา 2524 ที่ทำการศึกษาโดย งานนิตย ชาติทอง และ คงศักดิ์ ชาติทอง ซึ่งเท่ากับ 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ อย่างไรก็ตาม จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์นี้จักว่า ยังต่ำกว่า จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ในสถาบันศึกษาในต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จาก งานวิจัยของสมาคมการศึกษาแห่งชาติ ของสหรัฐอเมริกา ที่พบว่า อาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในปี ค.ศ.1964 ถึง 1965 มีจำนวนชั่วโมงสอนในห้องเรียนเฉลี่ยสัปดาห์ละ 12-19 ชั่วโมง และงานวิจัยของ

ราชิก ที่พบว่า อาจารย์ใน State University of New York at Buffalo ในปี 1969 สอนสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นั้นควรจะนับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ เนื่องจากอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยโดยทั่วไปนั้น ต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งปฏิบัติงานด้านต่างๆ เช่น งานบริหารหรือธุรการของมหาวิทยาลัย นอกเหนือจากงานเกี่ยวกับวิชาการอีกด้วย ซึ่งจากงานวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ใช้เวลาถึงสัปดาห์ละ 8.46 ชั่วโมง หรือเท่ากับร้อยละ 19.85 ของเวลาปฏิบัติงานใน 1 สัปดาห์ไปในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานที่อยู่ในอันค้ำรองลงมาจากจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานสอน ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับลักษณะการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ในภาคการศึกษาที่ 1 ที่ทำการศึกษาศึกษาโดย เอนก ศิลปินิลมัลย์ ในปีการศึกษา 2520 และในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ทำการศึกษาศึกษาโดย วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และคณะ ในปีการศึกษา 2523

1.3 ในด้านจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ ซึ่งพบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ใช้เวลาปฏิบัติงานในภาระงานนี้ 6.25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จะพบว่า เมื่อแยกจำนวนชั่วโมงที่อาจารย์ใช้เขียนงานเขียนทางวิชาการออก จะเหลือจำนวนชั่วโมงที่อาจารย์ใช้ทำงานวิจัยจริง ๆ เพียง 3.29 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งนับได้ว่าค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนชั่วโมงทำงานวิจัยของอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2523 ที่ทำการศึกษาศึกษาโดย วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และคณะ ซึ่งเท่ากับ 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ จากการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า อาจารย์ที่ทำการวิจัยมีจำนวนค่อนข้างน้อยคือ 59 คนจากอาจารย์ 214 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 การที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ทำงานวิจัยกันน้อย ซึ่งส่งผลให้จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการค่อนข้างต่ำ อาจเนื่องมาจาก ปัจจัยสนับสนุนและเอื้ออำนวยต่อการทำงานวิจัยของอาจารย์ยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด เช่นงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยของทั้งมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ผ่านมา อยู่ในระดับต่ำมาก คงจะเห็นได้จาก ในปีงบประมาณ 2528 และ 2529 งบประมาณในแผนงานวิจัยของมหาวิทยาลัย มีโดยประมาณ ร้อยละ 0.97 ของงบประมาณที่มหาวิทยาลัยได้รับ และนอกจากนั้นในปีการศึกษา 2526 แม้มหาวิทยาลัยจะได้จัดตั้งศูนย์วิจัยขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในมหาวิทยาลัย ก็ตาม แต่เป็น

ระยะเริ่มต้น ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์วิจัยยังไม่สามารถสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และสาเหตุอีกประการหนึ่ง น่าจะเป็นเพราะสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยอยู่ห่างจากแหล่งความรู้และวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการไม่สะดวกที่อาจารย์จะเดินทางจากจังหวัดนครปฐมไปยังแหล่งความรู้และวิชาการ เพื่อศึกษาค้นคว้าทางวิชาการบ่อยๆ หรืออย่างสม่ำเสมอ

1.4 ส่วนจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งเท่ากับ 0.61 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และ 0.11 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 1.43 และ 0.26 ของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานทั้งหมดใน 1 สัปดาห์ ซึ่งเป็นภาระงานที่อาจารย์ใช้เวลาในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ลักษณะเช่นนี้ ปรากฏในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ด้วยเช่นเดียวกัน คงจะเห็นได้จากข้อสรุปถึงปัญหาการดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ที่ผ่านมา ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวยังได้กล่าวถึงเหตุที่ทำให้การดำเนินงานตามภารกิจทั้ง 2 ด้านนี้ยังดำเนินไปได้ภายในวงจำกัด และไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ตลอดจนการกำหนดแผนงานหรือโครงการเพื่อปฏิบัติการกิจของสถาบันอุดมศึกษาลดความสำคัญลงไป เพราะการกำหนดเทียบค่าภาระงานของผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ยังมิได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน (ทบวงมหาวิทยาลัย 2525 : 2) ซึ่งปรากฏการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของอาจารย์ที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ก็น่าจะมีสาเหตุอย่างเดียวกันกับที่ได้กล่าวมา

1.5 สำหรับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานด้านต่างๆ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เมื่อแยกการพิจารณาออกเป็นแต่ละคณะวิชา ได้แก่ คณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ พบว่า โดยทั่วไปลักษณะการกระจายจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ของคณะวิชาต่างๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงาน ตามภาระงาน เมื่อพิจารณาโดยรวมของอาจารย์ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม มีลักษณะพิเศษบางประการในบางคณะวิชาที่น่าจะนำมากล่าวถึง ซึ่งได้แก่

1.5.1 อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ มีชั่วโมงปฏิบัติงานในการงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ ค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในการงานเดียวกัน โดยเฉลี่ยของอาจารย์ทั้งวิทยาเขต หรือในคณะวิชาอื่นๆ โดยอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ปฏิบัติงานในการงานนี้เพียง 4.52 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (คิดเป็นร้อยละ 11.16 ของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมในหนึ่งสัปดาห์) และในจำนวนชั่วโมงดังกล่าวนี้ จะเป็นจำนวนเวลาที่อาจารย์ใช้ในการทำวิจัยเพียงสัปดาห์ละ 1.43 ชั่วโมงเท่านั้น ที่เหลือเป็นเวลาสำหรับงานเขียนทางวิชาการ นอกจากนี้อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ที่ทำงานวิจัยยังมีอยู่จำนวนน้อยมากอีกด้วย (จำนวน 13 คน จากจำนวนอาจารย์ที่ทำการสำรวจ 90 คน หรือร้อยละ 14.40) การที่อาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์ปฏิบัติงานในการงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ ตลอดจนการงานบริการทางวิชาการแกสังคม อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย เช่นนี้ นอกจากอาจจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนปัจจัยที่เอื้ออำนวยด้านต่างๆ ที่เป็นอยู่ในมหาวิทยาลัยศิลปากรแล้ว ยังมีปัจจัยที่อาจจะมีส่วนสัมพันธ์กับภาวะที่เกิดขึ้นในคณะอักษรศาสตร์ นี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งได้แก่ ลักษณะเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ในคณะอักษรศาสตร์ที่เป็นวิชาทางด้านภาษาศาสตร์ ศิลปด้นการดนตรี การละคร และประวัติศาสตร์ ที่มีข้อมูลแนวทางในการวิจัยค่อนข้างจำกัด ตลอดจนแนวทางในการประยุกต์วิชาการและความรู้ต่างๆ เพื่อการบริการสังคมอยู่ในขอบเขตที่ค่อนข้างจำกัด จึงทำให้แรงจูงใจในการทำงานวิจัย หรือการบริการสังคมของอาจารย์ลดน้อยลง

1.5.2 อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ ใช้เวลาในการปฏิบัติงานสอนต่อสัปดาห์ ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ทั้งวิทยาเขต หรือคณะวิชาอื่นๆ กล่าวคือ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ใช้เวลาถึงสัปดาห์ละ 29.43 ชั่วโมงสำหรับการสอน อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบสัดส่วนกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมในหนึ่งสัปดาห์ของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ เองแล้ว จะเห็นว่าจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานสอนเป็นเพียงครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.81) ของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมเท่านั้น ซึ่งแสดงว่านอกจากภาระงานสอนแล้ว อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ยังมีชั่วโมงปฏิบัติงานในการงานอื่นๆ อีกค่อนข้างมาก อีกด้วย ดังเช่น ใช้เวลาสัปดาห์ละ 16.39 ชั่วโมง (ร้อยละ 28.30) ไปในการงานบริการและธุรการ ในมหาวิทยาลัย ใช้เวลาอีก 10.51 ชั่วโมง (ร้อยละ 18.15) ไปในการงานวิจัยและงานเขียน

ทางวิชาการ และ 1.49 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม ส่วนจำนวนอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในภาระงานเหล่านี้มีอยู่ค่อนข้างมาก ค่อนข้างกัน ดังจะเห็นได้จาก อาจารย์ที่ทำงานวิจัยมีร้อยละ 61.50 ส่วนอาจารย์ที่ทำงานด้านบริการทางวิชาการแก่สังคมมีร้อยละ 88.50 การที่ภาวะการปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ ของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์อยู่ในลักษณะดังกล่าวมา อาจจะทำให้คิดว่าคณะศึกษาศาสตร์มีลักษณะเฉพาะ ตลอดจนสภาพทางประการที่มีส่วนส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้อาจารย์มีโอกาสที่จะปฏิบัติภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยได้ค่อนข้างกว้างขวาง ซึ่งลักษณะสถานภาพที่เอื้ออำนวยนั้นได้แก่ สถานภาพของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ จะเห็นได้ว่าอาจารย์เกือบทั้งหมดเป็นผู้มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโท ขึ้นไป นอกจากนี้ ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานมาค่อนข้างนาน (ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป) และเป็นอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ เช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์ แล้ว ซึ่งน่าจะกล่าวได้ว่า อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ ตลอดจนการวิจัยค้นคว้ามาแล้วเป็นอย่างดี ประกอบกับลักษณะเนื้อหาวิชาในสาขาศึกษาศาสตร์ มีลักษณะของการผสมผสานวิชาความรู้ในศาสตร์อื่นๆ เข้ามาอีกเป็นจำนวนมาก ทำให้ขอบเขตเนื้อหาวิชากว้างไกล มีข้อมูลและแนวทางที่เอื้ออำนวยให้มีการวิจัยค้นคว้าหาความรู้ใหม่อย่างกว้างขวาง ทั้งวิชาการและความรู้ในด้านศึกษาศาสตร์ยังมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประชากรในสังคมอย่างมาก อาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์จึงมีโอกาที่จะให้บริการในด้านวิชาการ และความรู้แก่สังคม ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานด้านนี้มีค่อนข้างสูงกว่าในคณะวิชาอื่นๆ

1.5.3 อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมโดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 34.20 ชั่วโมง ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมของอาจารย์รวมทั้งวิทยาเขตและในจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานดังกล่าวมานั้น อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ใช้เวลาถึงร้อยละ 72.54 ของเวลาทั้งหมด ไปในภาระงานสอน คือใช้เวลาไป 24.81 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เวลาที่เหลืออาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ ใช้ไปในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย 3.98 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 11.64) ภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชา-

การ 5.36 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 15.67) และภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคมอีกเพียงเล็กน้อยเป็นที่น่าสังเกตว่าอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์มีสัดส่วนของจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติภาระงานในภาระงานอื่นๆ นอกจากภาระงานสอนของอาจารย์ในคณะวิชานี้ และในจำนวนชั่วโมงปฏิบัติภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการดังกล่าวมา จะเป็นชั่วโมงที่อาจารย์ใช้ในการทำการวิจัย สัปดาห์ละ 3.34 ชั่วโมง ที่เหลืออีก 2.02 ชั่วโมง เป็นเวลาสำหรับงานเขียนทางวิชาการ ส่วนจำนวนอาจารย์ที่ทำงานวิจัยนั้นมีอยู่จำนวนไม่มากนัก คือเพียงร้อยละ 33.30 นอกจากนี้ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์มีชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยมาก และน้อยกว่าคณะวิชาอื่นๆ ที่เป็นดังนี้ อาจเนื่องมาจาก คณะวิทยาศาสตร์เปิดสอนในสาขาวิชาที่เป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์นั้น ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ซึ่งเนื้อหาวิชาในทางวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์นั้นส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการวิจัยกันค่อนข้างอย่างมาก แต่มีลักษณะที่ไม่เอื้ออำนวยต่องานบริการทางวิชาการแก่สังคม ซึ่งต่างกับลักษณะเนื้อหาวิชาในทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หรือ วิทยาศาสตร์บริการ และนอกจากนั้น เนื้อหาวิชาทางวิทยาศาสตร์ที่เปิดสอนอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์ยังมีส่วนสัมพันธ์กับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม น้อยมาก จึงทำให้ในระยะเวลาที่ผ่านมาอาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์จึงปฏิบัติงานในภาระงานด้านบริการทางวิชาการแก่สังคม และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ค่อนข้างน้อย

2. การเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานด้านต่างๆ จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร

2.1 ในการเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานสอน ของอาจารย์ทั้งหมด และของอาจารย์ในแต่ละคณะวิชา ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ต่างกัน แล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการ ของอาจารย์ในคณะวิทยาศาสตร์ เพียงอย่างเดียว ซึ่ง

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ก็พบว่า รองศาสตราจารย์มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานสอนมากกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์และอาจารย์ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 35 และ 36 บทที่ 4)

2.2 จากการเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบริหารและธุรการในมหาวิทยาลัย ของอาจารย์โดยรวมทั้ง 3 คณะวิชา และของอาจารย์แต่ละคณะวิชา ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการ วิทยการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่แตกต่างกัน ซึ่งได้พบว่า รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานนี้มากกว่าอาจารย์ และอาจารย์ที่มีวิทยการศึกษาระดับปริญญาเอก มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ที่มีวิทยการศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาตรี นั้นแสดงว่า ในมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ และอาจารย์ที่มีวิทยการศึกษาระดับปริญญาเอก จะเป็นอาจารย์กลุ่มที่มีส่วนเข้าร่วม และมีบทบาทในงานด้านบริหารและธุรการของมหาวิทยาลัย มากกว่าอาจารย์กลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ และอาจารย์ที่มีวิทยการศึกษาต่ำกว่า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 9, 15, 24, 37 และ 40 ในบทที่ 4)

2.3 จากการเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการของอาจารย์โดยรวมทั้ง 3 คณะวิชา และของอาจารย์ในแต่ละคณะวิชา ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการ วิทยการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ต่างกัน ซึ่งได้พบว่า รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ มากกว่าอาจารย์ที่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ที่มีวิทยการศึกษาระดับปริญญาเอก และระดับปริญญาโท มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานด้านนี้มากกว่าอาจารย์ที่มีวิทยการศึกษาระดับปริญญาตรี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย (ดูรายละเอียดในตารางที่ 10, 16, 19, 31 และ 42 บทที่ 4) จากข้อมูลดังกล่าวมาแสดงว่า อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ที่มีวิทยการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก หรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานมานาน จะมีศักยภาพที่จะทำงานวิจัยหรืองานเขียนทางวิชาการได้มากกว่าอาจารย์ที่ยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ที่มีวิทยการศึกษาระดับปริญญาตรี หรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะ

อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ หรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก หรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานมาเป็นเวลานาน ย่อมจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีความเข้าใจและผ่านประสบการณ์การวิจัยมาแล้ว ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้อาจารย์กลุ่มนี้สนใจที่จะทำงานวิจัย และสร้างสรรค์งานเขียนทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการของตนให้มากขึ้น

2.4 ในการเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในการะงานบริการทางวิชาการ แก่สังคม และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของอาจารย์โดยรวมทั้ง 3 คณะวิชา และของอาจารย์ในแต่ละคณะวิชา ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ต่างกัน ซึ่งได้พบว่า รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในการะงานบริการทางวิชาการแก่สังคมมากกว่าอาจารย์ รองศาสตราจารย์ มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในการะงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมากกว่าอาจารย์ ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในทั้ง 2 ภาระงาน มากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 11 ปี (ดูรายละเอียดในตารางที่ 11, 12, 20, 21 และ 25 บทที่ 4) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า ประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยเป็นเวลานานหลายๆ ปีจะมีส่วนอย่างมากในการปฏิบัติงานในการะงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจากข้อมูลบ่งชี้ได้ว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานในการะงานทั้ง 2 ด้านนี้มากกว่าอาจารย์กลุ่มอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ทำงานมานานมีความเข้าใจในภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย หรือภาระหน้าที่ต่างๆ ของอาจารย์เองได้ดีกว่าอาจารย์ที่เพิ่งเข้ามาทำงาน หรืออาจเพราะอาจารย์ที่ทำงานมานาน เป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้าวิชาความรู้มามากจนมีความเชี่ยวชาญ เป็นที่ยอมรับในสังคมมากกว่า อาจารย์ที่เพิ่งเข้ามาทำงาน ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลที่คล้ายคลึงกับรองศาสตราจารย์ซึ่งจะได้รับการยอมรับในสังคมสูงกว่าอาจารย์ที่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ จึงทำให้ทั้งอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และรองศาสตราจารย์ ปฏิบัติงานในการะงานบริการทางวิชาการแก่สังคม และภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้มากกว่าอาจารย์กลุ่มอื่นๆ

2.5 สำหรับการเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมของอาจารย์ทั้งหมด 3 คณะวิชา และของอาจารย์ในแต่ละคณะวิชา ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากรที่แตกต่างกัน ซึ่งพบว่า ศาสตราจารย์มีชั่วโมง

ปฏิบัติงานรวมมากกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ ในขณะที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมมากกว่าอาจารย์คหบดี นอกจากนี้ อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาตรี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานรวมมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 11 ปี (ดูรายละเอียดในตารางที่ 13, 17, 22, 26, 28, 34 และ 38 บทที่ 4) จากข้อมูลดังกล่าวนี้ก็จะพบว่า สภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น ส่วนใหญ่อาจารย์จะปฏิบัติงานโดยรวมทั้ง 5 ภาระงานมากน้อยต่างกันโดยลดหลั่นกันตามสถานภาพที่สูงหรือต่ำกว่ากัน อันได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ และวุฒิการศึกษาสูงสุด และตามระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานที่มากหรือน้อยกว่ากัน

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ โดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานต่างๆ อยู่ในเกณฑ์ปกติ ใกล้เคียงกับจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทยโดยทั่วไป แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดระดับคณะวิชา แล้วจะพบว่าในบางคณะวิชา อาจารย์มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานบางอย่างอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตามอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ น่าจะปฏิบัติงานได้มากกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ในกลุ่มที่ยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ หรืออาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยศิลปากรต่ำกว่า 6 ปีลงไป ซึ่งเป็นกลุ่มอาจารย์ที่มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานส่วนใหญ่ต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ในลักษณะสถานภาพเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัย

1.1 มหาวิทยาลัยควรพิจารณาส่งเสริมให้อาจารย์มีการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นในด้านการวิจัย โดยมหาวิทยาลัยควรจัดโอกาสให้อาจารย์ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในระเบียบวิธีการวิจัย ในลักษณะต่างๆ รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ปฏิบัติงานวิจัยให้มากขึ้น โดยจัดหาทุนตลอดจนปัจจัยสนับสนุนหรือสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัยกันคว่าให้มากเพียงพอ ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์วิจัยให้เป็นองค์กรที่ส่งเสริมการวิจัยค้นคว้าของมหาวิทยาลัยอย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย หรือสำรวจเกี่ยวกับปัญหาและความ

ต้องการทางวิชาการด้านต่าง ๆ ภายในภูมิภาคตะวันตก เพื่อจะได้ใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการส่งเสริมงานด้านบริการทางวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยให้กว้างขวาง และสอดคล้องกับสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยรับผิดชอบ

1.2 มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์เป็นระยะ ๆ โดยต่อเนื่อง ซึ่งอาจทำการศึกษาในทุกปี หรือทุก ๆ 2 - 3 ปี ซึ่งจะทำให้สามารถทราบถึงแนวโน้มของปริมาณงานในภาระงานต่าง ๆ ของอาจารย์ที่ชัดเจน ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยควรจะต้องกำหนดเป็นนโยบายที่เด่นชัดเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องนี้ โดยมหาวิทยาลัยต้องดำเนินการปรับปรุงระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานในภาระงานต่าง ๆ ของอาจารย์แต่ละคน ซึ่งกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน สามารถนำมาประมวลผลได้อย่างสะดวก ถูกต้อง และสมบูรณ์มากที่สุด โดยต้องลดภาระในการกรอกข้อมูลในแบบสำรวจของอาจารย์ลงให้น้อยที่สุด ซึ่งมหาวิทยาลัยอาจอาศัยหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว เช่นงานวิจัยสถาบัน เป็นสื่อกลางที่จะประสานงานเรื่องนี้ ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อการวางแผนกำลังคนตลอดจนวางแผนนโยบายในการปฏิบัติภาระงานด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 สำหรับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สนใจที่จะดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์ในลักษณะเช่นนี้ อาจพิจารณาปรับปรุงในรายละเอียดบางประการของ เกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นนี้ ให้สอดคล้องกับลักษณะของสถาบันยิ่งขึ้น หรืออาจใช้แนวทางในการจัดสร้างเกณฑ์ครั้งนี้ จัดสร้างเกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ภาระงานได้ต่อไป อย่างไรก็ตาม จะต้องมีการจัดเตรียมข้อมูลการปฏิบัติงานของอาจารย์ในภาระงานต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 1.2 ด้วยเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สมบูรณ์ และใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากเกณฑ์การคำนวณภาระงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเกณฑ์กลางที่ใช้กับลักษณะงานในสาขาวิชาที่ค่อนข้างแตกต่างกัน คือ สังคมศาสตร์ (คณะอักษรศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์) และสาขาวิทยาศาสตร์ (คณะวิทยาศาสตร์) ซึ่งทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบางประเด็นอาจจะยังไม่ชัดเจน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์ในแต่ละสาขาวิชาแยกออกจากกัน โดยจัดสร้างเกณฑ์การคำนวณ

ภาระงานที่เหมาะสมสำหรับสาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ข้อสรุปเกี่ยวกับภาระงานของอาจารย์ในแต่ละสาขาวิชาเด่นชัดยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบภาระงานของอาจารย์ในสาขาวิชาเดียวกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และควร เปรียบ เทียบภาระงานของอาจารย์ในลักษณะดังกล่าว ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วย เพื่อให้ได้ภาพรวมของภาระงานของอาจารย์ในแต่ละสาขาวิชาที่กว้างชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาในสถานภาพส่วนตัว ในด้าน อายุ เพศ หรือสถานภาพสมรสของอาจารย์ ซึ่งข้อมูลจากการวิจัยมีแนวโน้มบางประการที่แสดงว่า สถานภาพส่วนตัวดังกล่าวน่าจะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาจารย์ จึงควรทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวในด้าน อายุ เพศ หรือสถานภาพสมรสกับภาระงานของอาจารย์ด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลที่ชัดเจนว่า ตัวแปรใดมีอิทธิพลที่จะทำให้ภาระงานของอาจารย์แปรเปลี่ยนไปหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย